VOLKSCULTUUR

Tot 18 augustus is in verzorgingshuis Thebe Heuvel de tentoonstelling ‘Senioren in Breda. Mijn dierbaarste bezit’ te zien.

‘En belangrijker: er

Wat red je als eerste als je huis afbrandt? Of: wat neem je beslist mee als je kleiner gaat wonen. In een verzorgingshuis bijvoorbeeld? Bredase senioren tonen én vertellen over hun dierbaarste bezit.

door
Hélène Schenk
helene.schenk@bndestem.nl

Apetrots is Bredanaar Daan Peeters op zijn NAC-almanak waarin de clubhistorie wordt beschreven in de periode 1912-1973. Peeters kreeg het van een terreinknecht van de club, die hem in de almanak was tegengekomen. Peeters bracht het zelf ooit tot de reservebank van het eerste elftal van NAC. En tot zijn vijftigste speelde hij in het eerste van Baronie.
Honderd exemplaren zijn gedrukt van het boekje en hij wil het nooit meer kwijt. Wanneer hij er doorheen bladert of zijn oude voetbalschoenen weer eens bekijkt voelt hij zich trots, vertelt de Bredanaar.

Als de tijd daar is, gaat het boekje naar Peeters’ zoon, die het net als hij schopte tot de reservebank van het eerste van NAC. Als keeper.
Daan Peeters is een van de Bredase senioren die schitteren in de expositie ‘Senioren in Breda. Mijn dierbaarste bezit’, een uitvloeisel van het boekje ‘Hebben & Houden’, een uitgave van Erfgoed Brabant.
In het boek en de expositie wordt ingegaan op ouder worden, het verlies van zelfstandigheid en bezittingen, loslaten en opnieuw beginnen. In Breda zijn die thema’s lokaal ingekleurd door middel van de expositie.
Wat laat je achter, maar vooral wat neem je mee als je kleiner gaat, of moet gaan wonen, bijvoorbeeld in een verzorgingshuis. En dan gaat het vanzelfsprekend over voorwerpen, die niet zozeer een materiële, maar wel een grote emotionele waarde hebben. De expositie, als gezegd, bestaat uit voorwerpen, dierbare kleinoden waar een tastbare herinnering aan vast zit. Kleinoden die mensen bewaren tot het einde en die ze met de bijbehorende verhalen doorgeven aan dierbaren. Ook over die verhalen gaat de expositie. Verhalen die senioren ook kunnen blijven aanleveren zodat de tentoonstelling zal blijven groeien.
De expositie is tot 18 augustus te zien in de hal van ontmoetingsruimte Plaza van verzorgingshuis Thebe Heuvel aan de Talmastraat. De expositie reist daarna door.
Het boekje van Erfgoed Brabant wordt vanaf deze maand gratis verspreid door enkele zorginstellingen en is dan ook te downloaden via www.levensloopbrabant.nl
Erfgoed Brabant hoopt dat het leidt tot nieuwe verhalen en tot gesprekken tussen senioren en mensen die hun verhaal willen horen.
„Volkscultuur bindt mensen, nodigt uit tot verhalen vertellen”, zei Barbara Putters, voorzitter van de Stichting Cultuurbehoud Breda, gisteren bij de opening van de Bredase tentoonstelling. „En wellicht nog belangrijker: er wordt naar mensen geluisterd.”

Daan Peeters plaatst zijn boek van NAC in de vitrine. foto **Ron Magielse**/het fotoburo

@ Kijk voor het laatste nieuws ook op:
www.bndestem.nl

68

jaar bewaart Ria van Meel nu al drie Japanse kruikjes die ze vond tijdens angstige momenten in de oorlog.

'Volkscultuur bindt mensen, nodigt uit tot verhalen vertellen'

Barbara Putters

wordt naar mensen geluisterd'

Het paard van Elly Jaspers

Elly Jaspers was door gebruik van medicijnen voor een huidaandoening jarenlang niet in staat om met keramiek te werken. Vorig jaar slaagde ze er in een vierkant potje te maken. Niet dat ze dát nou zo graag wilde, maar ze kon in ieder geval weer met het materiaal werken. Toen het potje af was, wist ze niet goed wat er mee te doen. Plantje erin? Weggeven? Tot ze op het idee kwam er een paard van te maken. Ze had nog rode en witte klei en dat mengde ze. Daarmee maakte ze witte poten met rode vlekken en ze gaf het voorwerp een hoofd, en een rood lijf.
Het paard, zegt Elly, is feitelijk het eerste voorwerp dat ze maakte na haar ziekte. Ze maakte precies dat wat ze in haar hoofd had. Het paard staat voor Elly Jaspers symbool voor het feit dat ze er ondanks de ziekte weer bovenop is gekomen. Het paard is haar daarom zeer dierbaar. Ze zou het voor geen goud willen verliezen.

De Japanse kruikjes van Ria van Meel

Ria van Meel beleefde angstige momenten toen ze tijdens de Tweede Wereldoorlog voor overkomende vliegtuigen moest schuilen in een sloot langs de Terheijdenseweg.
„Het was in de nadagen van de oorlog in 1944, dat mijn zus van dertien en ik, toen tien jaar oud, met ma bij een boer op zijn akker korenaren gingen rapen. Dat was naast de Terheijdenseweg, in de buurt van de vuilnisbelt. Als er vliegtuigen overvlogen moesten wij snel schuilen in een sloot. Er werd dan geschoten op Duitse auto's, die over de Terheijdenseweg reden, maar ook op de vuilniswagens van de gemeente. Wanneer de vliegtuigen weer uit het zicht waren mochten wij weer uit de sloot komen. Op een van die momenten dat wij uit de sloot kwamen, vond ik de drie flesjes, die ik nu al 68 jaar heb bewaard. Bij iedere verhuizing neem ik ze mee als aandenken aan die angstige, ellendige tijd waar wij gelukkig goed doorheen gekomen zijn."

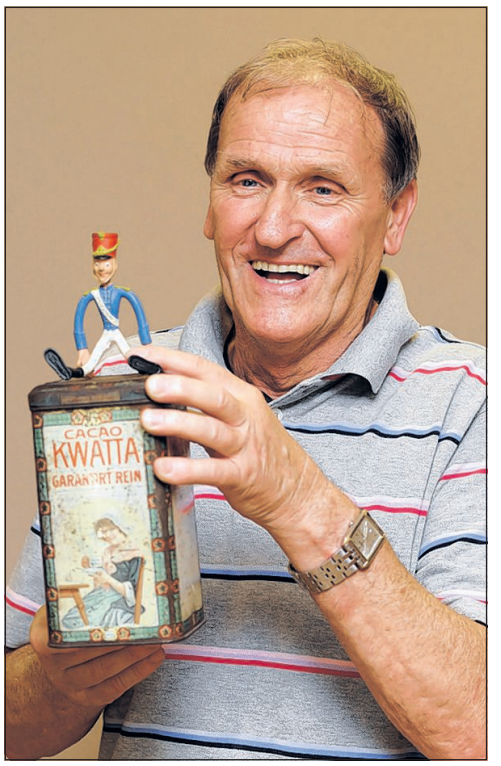

De buffetkast van Eddy Maanders

Brak er onverhoopt brand uit bij 'Alles-van-Breda-en-dus-ook-van-de-Kwattaverzamelaar' Eddy Maanders, dan nam hij liefst als eerste zijn buffetkast op zijn schouders. Maar omdat die niet paste in de vitrinekast van de expositie, toont Maanders hier een van zijn vele Kwattablikjes en het uiterst buigzame Kwattasoldaatje. Maar die kast, die is hem vooral zeer dierbaar. Gemaakt door opa en een oom in Meubelmakerij en Stoffeerderij Maanders. De kast stond van 1910 tot 1980 bij zijn opa en oma in de Visserstraat. Nu staat hij bij Eddy en hij bewaart er een flink gedeelte van zijn verzameling in. De kastjes van de buffetkast houdt hij liever gesloten, want als hij ze opent kunnen ze niet meer dicht, vreest hij. Als hij kleiner gaat wonen gaat hij zeker mee en als Eddy er niet meer is, dan gaat ie naar een kleindochter. Inclusief de hele verzameling, want ze wil graag alles hebben. Moet ze wel eerst zelf voldoende ruimte hebben...

De Javaanse 'Sjaak' van Sjannie de Leeuw

Sjannies moeder kreeg, toen ze 25 werd (Sjannie zelf was toen vijf), een asbak cadeau van haar moeder. Daar kon je toen nog mee aankomen. En het was nog een luxe presentje ook, in die tijd. De asbak stelde een Javaan met een tabaksblad voor. Als iemand de asbak optilde, met de hand om het hoofd van de Javaan, riep moeder altijd: 'Pas op voor mijn asbak'. Jacques, Sjannies man, was er erg op gesteld en toen hij voor het eerst bij Sjannie thuis kwam, vergezeld door zijn zus, liet zij meteen weten dat de Javaan 'precies op onze Sjaak' leek.
Na de dood van Sjannies moeder kwam de asbak in haar bezit. Al die tijd bleef de Javaan in de voorkamer staan, waar hij met zijn tabaksblad een mooi plekje had. Voor haar kleinzoon Martin is de asbak heel belangrijk, vertelt Sjannie, en hij erft hem dan ook. „De asbak met het tabaksblad is een stille getuige van de hele familiegeschiedenis", aldus Sjannie.